७५८९

पौराणीक गृहशान्ती पद्धति.

गुजराती टिप्पण साथे संशोधन करी.

छपावि प्रसिद्ध करनार

उपाध्या. दामोदर दाभाई.

रहेवासी कणजरी तालुके हालोल.

अमदावाद

"विश्वेश्वर" मुद्रालयमां मुद्रांकिता

संवत १९४९

मूल्य रु०।

॥ श्री ॥

॥ पौराणीक गृह शान्ति पद्धति ॥

श्रीभक्तीधर्मात्मजायनमोनमः ॥ अथपौराणीकगृहशान्ति, स्वस्तिवाचन, तथा कन्या प्रयोगप्रारंभः ॥ ॥ ॥

પ્રથમ જેને ઘેર વીવા હોય, તેને ત્યાં ઘરમાં પુર્વમાં કે ઉત્તરમાં ગોમયથી લીંપાવી ખડીના ગણુપતિ કાઢવા. ને તેની નીચે એક પાટલા ઉપર ઘઉંનું ષોડશ માત્રિકાનું સ્થાપન કાઢવું. તથા ગણુપતિની જોડે ભીંતે ઘીની સપ્તવસોદ્ધારા કાઢવી. ને નાંદી શ્રાદ્ધ પણુ અહીઆંજ કરાવવું.॥ હવે ઉપલાં કર્મ અનુક્રમે લખીએ છીએ. કે યજમાનને પત્નીએ સહીત સ્નાન કરાવી શુદ્ધ વસ્ત્ર પેરાવી० सुमुहुर्त्तंशुभलग्नंक्षेमंकल्याणंआरोग्यं निर्विघ्नेनशुभंभवतु. એમ કહી પુર્વ મુખે અથવા ઉત્તર મુખે પુજા કરવા સારૂં બેસાડવાં. તે વખતે પુજાનો સામાન સર્વે તૈયાર રાખવો. ને પછી જલ શુદ્ધીને અર્થે-- कलशस्यमुखेविष्णु એ મંત્રભણી. श्रीवरुणायनमःसर्वोपचारार्थेगंधाक्षतपुष्पंसमर्पयामी ॥ પછી યજમાનને, श्रीनारायणायनमः॥ श्रीमाधवायनमः॥ श्रीकेशवायनमः॥ એમ કહી આચમન કરાવવુ. ને પછી. श्रीमन्महागणाधिपतयेनमःश्रीलक्ष्मीनारायणाभ्यांनमः

ઇત્યાદીક ભણવું. ને હાથમાં પૈસો સોપારી અક્ષત તથા પુષ્પ આપવાં. ને પછી ટુંકામાં હાથજોડ ભણી. श्रीगणपतिशोडशोपचारपुजनप्रारंभमहंकरिष्ये. ॥ अथध्यानम् ॥ श्वेतांगंश्वेतवस्त्रंसितकुसुमगणै पुंजितंश्वेतगंधैक्षिराद्यैरत्नदिपैसुरतरविमलंरत्नसिंहासनस्थं ॥ दोर्भिंपाशांकुशेष्टंअवधृतसुचीरंचंद्रमौलींत्रिनेत्रंध्यायेच्छांत्यर्थमीशंगणपतिविमलंसिद्धिबुद्धिसमेतं ॥ इतिध्यानं ॥ अथआवाहनं ॥ आगच्छदेवदेवेशतेजोराशीजगत्पते ॥ क्रियमाणांमयापूजांगृहाणसुरसत्तम ॥ श्रीगणपतिदेवताभ्योनमः आवाहनंसमर्पयामी० ॥ गंगणपतयेनमःआसनंसमर्पयामी० ॥ गंगणपतयेनमःपाद्यो:पाद्यंसम०॥ गंगण० अर्घ्यंस०॥ गंगण० आचमनंस०॥ गंगणप० मलापकर्षस्नानंस०॥ तदनंतरंपंचामृतैःस्नपयिष्ये: ॥ गंगण० पयस्नानंसमर्पयामी० पयस्नानानंतरंशुद्धोदकस्नानंसम० सकलपुजार्थेअक्षतंसमर्प० अेवंसर्वत्रज्ञेयानी । गंगणपतयेन० दधि०॥ गंगण० घृतस्नानंस०॥ गंगण० मधुस्नानंस० ॥ गंगणपतयेनमः ॥ शर्करास्नानंस०॥ गंगणपतयेनमःषष्ठेनगंधोदक० गंधोदकस्नानानंतरेणशुद्धोदकस्नानंस०॥गंगण०॥ वस्त्रोपवस्त्रार्थेअक्षतंस०॥ गंगण०यज्ञोप०॥गंगण०विलेपनार्थेचंदनंस०गंगण०अलंका० गंगण०पुजार्थेपुष्पंस०॥गंगणपतये०धूपंस०॥गंगण०दीपंस०॥गंगणपत०नैवे

पा. गृ.
२

ध्यार्थे०॥ प्राणायनमः अपानायनम० व्यानायनम० उदानायनमः समानायनमः ब्र
ह्मणेनमः मध्येजलपा० उत्तरापोशनंस० हस्तप्रक्षालनंस० मुखप्र० करोद्वर्त्तनार्थेचं
द० मुखवासार्थेपूगीफ० सुवर्णपुष्पार्थेहिरण्यद० सर्वोपचारार्थेनम०॥ ॥अनयापु
ज्याविघ्नहर्तामहागणपतिःप्रियतांनमम ॥ इतिगणपतिशोडशोपचारपुजनकृतस्य
विधेःसर्वंपरिपूर्णतामस्तु ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
॥ अथशोडशमात्रिकाःपुजनप्रारंभमहंकरिष्ये ॥ ॥ गौरीपद्माशचिमेधासावित्रि
विज्याजया ॥ देवसेनास्वधास्वाहामातरोलोकमातरः ॥ १ ॥ धृतिपुष्ठितथातुष्ठिह्या
त्मनःकुलदेवताः ॥ आदौचगणपतिंपुज्यदंतेचकुलमातरः ॥ २ ॥ मांगल्यंसुप्रपुज्यं
तेसप्तैताघृतमातरः ॥ २ ॥ श्रीगौर्यैनमःगौरीमावाहयामिस्थापयामिगंधादि
भीःपुज्यामि ॥ पद्मायैनमःपद्मामावा०॥ शच्यैनमःशचीमावा०॥ मेधायैनमः
मेधामावा०॥ सावित्रियैनमःसावित्रिमावा०॥ विज्यायैनमःविज्यामावा०॥ जयायै
नमःजयामावा०॥ देवसेनायैनमःदेवसेनामावा०॥स्वधायैनमःस्वधामावा०॥ स्वा
हायैनमःस्वाहामावाह०॥ मातृभ्यांनमःमातृमावाह०॥ लोकमातृभ्यांनमःलोक
मातृमावाह०॥ धृत्यैनमःधृतीमावाहयामि०॥ पुष्ट्यैनमःपुष्टिमावा०॥ तुष्ट्यैनमः

तुष्टिमावा० ॥ आत्मकुलदेवतायैनमःआत्मकुलदेवतामावा० ॥ ॥ ॥ अथघृतमातृकापुजनप्रारंभमहंकरिष्ये ॥ श्रीयैनमःश्रीयमावाहयामीस्थापयामिगंधादिभिः पूज्यामि ॥ लक्ष्म्यैनमःलक्ष्मीमावाह० ॥ धृत्यैनमःधृतिमावा० ॥ मेधायैनमःमेधामावा० ॥ पुष्ट्यैनमःपुष्टिमावा० श्रद्धायैनमःश्रद्धामावा० ॥ सरस्वत्यैनमःसरस्वतिमावा०॥ श्रीशोडषमात्रिकाभ्योनमःधूपंदीपंनैवेद्यंफलतांबुलंहीरण्यदक्षिणांसम०॥ सर्वोपचारार्थेनमस्कारंसम० ॥ ॥ ॥ इतीगणपतिशोडशमात्रिकासप्तवसोर्द्धारापूजनकृतस्यावियेःसर्वंपरिपुर्णतामस्तु ॥ ॥ अथनांदिश्राद्धप्रारंभमहंकरिष्ये ॥

नांदीश्राद्ध वखते यजमान पत्निने बेसाडवी नहीं. आ श्राद्धमां सुत्रना नाडा उपर गोळना सात पींड मुकाववा. ताम्रपात्रेसदुर्वांकूरान्अक्षतजलंचादायसत्यवसुसंज्ञिकाःविश्वेदेवाःनांदीमुखाःईदंवःपाद्यंनमः॥ इयंचवृद्धि ॥ गोत्रान्मातृपितामहीप्रपितामह्याःनांदिमुखाःइदवंःपाद्यंनमः ॥ इयंचवृद्धि ॥ गोत्रेभ्यःपितृपितामहप्रपितामहानांदिमुखाइदंवःपाद्यंनमः ॥ इयंचवृद्धिगोत्रायमातामहप्रमातामहवृद्धप्रमातामहनांदीमुखासपत्निकाइदंवःपाद्यंनमः ॥ इयंचवृद्धि ॥ सत्यवसुसंज्ञिकाविश्वेदेवानांदीमुखाआसनगंधाद्युपचारकल्पनंनमः ॥ इयंचवृद्धि ॥ गोत्राय ॥ मातृपि

पौ. गृ. ताममहिप्रपितामह्यानांदीमुखाइदंव: आसनगंधाद्युपचारकल्पनंनम: ॥ इयंचवृद्धि ॥
गोत्राय पितृपितामहप्रपितामहा;नांदीमुखाइदंव:आसनगंधाद्युपचारकल्पनंनम:
२ ॥ इयंचवृद्धि ॥ गोत्रायमातामह, प्रमातामह, वृद्धप्रमातामहा:सपत्निका:नांदीमु
खा:इदंव:आसनगंधाद्युपचारकल्पनंनम: ॥ इयंचवृद्धि: ॥ गणपतिगौर्यादिषोडश
मातर:श्रीयादीसप्तमातर:सप्तवसुसंज्ञिकाविश्वेदेवानांदीमुखाव: स्व:दास्यमानंब्रा-
ह्मणयुग्मभोजनपर्याप्तंयथाशक्तिआमान्ननिष्क्रयद्रव्यंनम: ॥ इयंचवृद्धि: ॥ गोत्रा
य,मातृपितामहीप्रपीतामह्यानान्दीमुखानमा:इदंव:पाद्यंनम:इयंचवृद्धि: ॥ दास्य
मानंकृतस्यनान्दिश्राद्धस्यप्रतिष्टासिध्यर्थंद्राक्षामलकयवमुलादिनिष्क्रयणीयदक्षि
णांदासुमुत्सृजेत् ॥ ॥ इतीनान्दिश्राद्धंसमाप्तम् ॥ ઊપલી ક્રીયા થૈ રહ્યા પછી બા-
રણે આવી જે ખુણે ખાત હોય, તે ખુણે ખાડો ખોદાવી સાધારણ રીતે હાથજોડ કરાવવી. ને
એક થાંભલીને પીપળાનાં પાંચ પાન તથા શમડિનું ડાખળું એટલું નાડાવડે બાંધી તેના
કુટુંબનાં પાંચ માણસ પાસે, सुमुहुर्तंशुभलग्नंक्षेमंकल्याणंआरोग्यंनिर्विघ्नेनशुभंभवतु,
એમ કહી તે થાંભલી પેલા પાંચજણ પાસે તે ખાડામાં મુકાવી દેવી. ॥
॥ પછી મધ્યભાગને વિષે મૃતિકા નીવેદી કરી તેને અબીલ ગુલાલાદીકે ચીતરી સુત્રવેષ્ટન
કરવું. ॥ પછી એક બાજઠ ઉપર નવ ગૃહનું સ્થાપન તાંદુલવડે કાઢવું.

તેમાં પ્રત્યેક ગ્રહનું સ્થાપન કેવું કાઢવું તે કહીએ છીએ કે. ॥ श्लोकः ॥ वृतमंडळमादित्येचतुरस्त्रंनिशाकरे ॥महिपुत्रोत्रिकोणंस्याद्बुधेवैबाणसन्निभं॥गुरवेपट्टिशाकारंपंचकोणंतुभार्गवे॥ धनुषाकृतशन्येचसुर्पाकारंतुराहवे॥ध्वजाकारंतुकेतुनांमंडलानीइमेक्रमात्॥मध्येतुभास्करंविद्याच्छिशिनांपुर्वदाक्षिणे॥दांक्षिणेलोहितंविद्याद्बुधंपूर्वोत्तरेणतु॥ उत्तरेणगुरुंविद्यात्पूर्वेणैवतुभार्गवं॥पश्चिमेनशनिंविद्याद्राहुदाक्षिणपश्चिमे॥पश्चिमोत्तरतःकेतुस्थाप्यांवैश्वेततांदुलैः ॥ ॥પછી સિદ્ધિ બુદ્ધિયે સહિત ગણપતિનું સ્થાપન કરવું. ॥ ને પુજાની સામગ્રી તેયાર કરી, સુમુહુર્ત, કહી તેમન બોલાવી પુર્વ અથવા ઉત્તર મુખે બેસાડવાં. ને શ્રી નારાયણાયનમઃ ॥ શ્રી માધવાયનમઃ॥શ્રી કેશવાયનમઃ ॥ એમ કહી આચમન કરાવવું. ને યજમાન તથા તેની પત્નીના ડાબા હાથમાં અક્ષત આપી, દીગ્બંધન કરાવવું. अपसर्पंतुयेभूतायेभूताभूविसंस्थिता ॥ येभूताविघ्नकर्तारतेनश्यंतुशीवाज्ञया ॥ अपक्रामंतुभूतानिपिशाचासर्वतोदीशी ॥ सर्वेषामविरोधेनपूजाकर्मसमारभेत्॥पुर्वेइंद्रायनमः॥ दक्षिणेयमायनमः ॥ पाश्चमेवरुणायनमः॥उत्तरेकुबेरायनमः॥उर्ध्वंब्रह्मणेनमः॥अधस्ताद्वैष्णवेनमः॥तालत्रयंकृत्वावामपादेनात्रिवारंभूमौताडयेत्॥ ॥परंजलशुद्धर्थेकलशस्थापनमहंकरिष्ये॥ ॥तत्रादौभूमिप्रार्थनाःवामहस्तेअक्षतान्गृहित्वाइदंमंत्रंप्रपठेत्॥ आगच्छसर्वकल्याणविसु

धेलोकधारीणी ॥ पृथ्वित्वंब्रह्मदत्तासिकश्यपेनाभिवंदिताः ॥ त्रिश्चाधारोसिधरणीशे
षनागोपरीस्थीता॥धृत्वाचादीवराहेणसर्वकर्मफलप्रदाः ॥ इतीभूमीप्रार्थना॥अथक
ळशप्रार्थना॥कळशंहैमरौप्यादीसंभूतंताम्रजंदृढंनवंकलशसंधौतछीद्रवृणविवर्जित
म् ॥ देवदानवगंधर्वैमथ्यमानेमहोद्धौ ॥ उत्पन्नोसीतदाकुंभविधृतोविष्णुनापुरा ॥
इतीकलशप्रार्थना ॥ अथकळशेजलनिक्षेपार्थेवरुणप्रार्थना॥जिवनंसर्वजीवानांपावनं
पावनात्परं॥बीजंसर्वौषधिनांचतज्जलंपुरयाम्यहम् ॥इतीवरुणप्रार्थना॥कलशस्यमुखे
विष्णुकंठे रुद्रसमाश्रितः ॥ मूलेतत्रस्थितोब्रह्मामध्येमातृगणास्मृताः ॥ कुक्षौतुसाग-
रासर्वेसप्तद्विपावसुधरा॥ऋग्वेदोथयजुर्वेदःशामवेदोह्यथर्वणः ॥ अंगैश्चसहिताः सर्वे
कलशंतुसमाश्रिताः॥ अत्रगायत्रिसावित्रिशान्तीपुष्टीकरीस्तथा॥आयांतुदेवपुजा-
र्थंदुरितक्षयकारकाः ॥ गंगेचयमुनेचैवगोदावरीसरस्वति ॥ नर्मदेसिंधुकावेरीजलेस्मि
न्सान्निधिंकुरु॥अस्मिन्कलशेवरुणंसांगंसपरिवारंआवाहयामिस्थापयामि॥श्रीवरुणा
यनमःसर्वोपचारार्थेगंधाक्षतपुष्पंसम० ॥ ॥अपवित्रःपवित्रोवासर्वावस्थांगतोपिवा
॥यःस्मरेत्पुंडरिकाक्षंसबाह्याभ्यंतरंशुचीः ॥ पूजाद्रव्याणिआत्मानंचप्रोक्षयेत् ॥ पछी
यजमाननेबेहाथजोडावी. श्रीमन्महागणाधिपतयेनमः॥श्रीलक्ष्मीनारायणाभ्यान

मः ॥ उमामहेश्वराभ्यांनमः ॥ शचिपूरंदराभ्यांनमः ॥ मातापीतृभ्यांनमः ॥ इष्टदेव-ताभ्योनमः ॥कुलदेवताभ्योनमः॥ ग्रामदेवताभ्योनमः॥स्थानदेवताभ्योनमः ॥वा-स्तुदेवताभ्योनमः॥आदीत्यादीनवगृहदेवताभ्योनमः॥एतत्कर्मप्रधानदेवताभ्योनमः ॥ सर्वेभ्योदेवेभ्योनमः ॥ सर्वेभ्योब्राह्मणेभ्योनमः ॥ अविघ्नमस्तु ॥ એમ કેહેવડા-વિ નમસ્કાર કરાવવા. પછી તે યજમાન તથા તેની પત્નીના હાથમાં પૈસો સોપારી અ-ક્ષત ફુલ એટલાંવાંનાં આપી હાથજોડ ભણવી ॥ ॥ सुमुखश्चैकदंतश्चकापिलोगजकर्णकः ॥ लंबोदरश्चविकटोविघ्ननाशोगणाधिपः धूम्रकेतुर्गणाध्यक्षोभालचंद्रोगजाननः॥ द्वादश्येतानिनामानींयःपठेच्छ्रणयाद्यपि ॥ विद्यारंभेविवाहेचप्रवेशेनिर्गमेस्तथा ॥ संग्रामेसंकटेष्वैवविघ्नस्तस्यनजायते ॥शुकलांबरंधरंदेवंशशीवर्णंचतुर्भूजम्॥ प्रसन्नवदनंध्यायेत्सर्वविघ्नोपशांतये ॥सर्वमंगलमांगल्येशीवेसर्वार्थसाधिके ॥शरण्येत्र्यंबकेगौरीनारायणीनमोस्तुते ॥ सर्वदासर्वकार्येषुनास्तितेषाममंगलंम् ॥ येषांहृदिस्थोभगवा-न्मंगलायतनंहरीः ॥ तदेवलग्नंसुदीनंतदेवताराबलंचंद्रबलंतदेव ॥ विद्याबलंदैवबलंतदेवलक्ष्मीपतेतेंध्रियुगंस्मराग्नि॥ लाभस्तेषांजयस्तेषांकुतस्तेषांपराजय ॥येषामिंदीवरस्यामोहृदयस्थोजनार्दनः ॥ विनायकंगुरुंमानुंब्रह्माविष्णुमहेश्वरान् ॥ सरस्वतिप्र-

पौ. गृ.
५

णमथादौसर्वकार्यार्थसिद्धये ॥ अभिप्सितार्थसिध्यर्थंपूजितोयःसुरासुरैः ॥ सर्वविघ्न हरस्तस्मैगणाधिपतयेनमः ॥सर्वेष्वारब्धकार्येषुत्रयस्त्रिभुवनेश्वराः ॥ देवादिशंतुनःसि द्धिंब्रह्मेशानजनार्दनाः ॥श्रीमद्भगवतोमहापुरुषस्यविष्णोराज्ञयाप्रवर्तमानस्यअद्य ब्रह्मणः द्वितियेपरार्द्धेविष्णुपदेश्रीश्वेतवाराहकल्पेवैवस्वतमन्वंतरेअष्टाविंशेयुगेचतु- ष्केकलियुगेप्रथमचरणेसंध्यावर्तमानेबौद्धावतारेजांबुद्विपेभरद्वर्षेभरतखंडेदंडकार- ण्येदेशेगोदावर्याःदक्षिणातिरेरामक्षेत्रेशालिवाहनशकेअस्मिन्वर्तमाने, अमुकनाम संवत्सरे, अमुकअयने, अमुकऋतो, अमुकमासे, अमुकातिथौ, अमुकवासरे, अमु- कदीवसनक्षत्रे, अमुकस्थेचंद्रे, अमुकस्थेसुर्ये अमुकस्थेदेवगुरोअमुकस्थेअसुरगुरौ शेषेषुग्रहेषुयथायथंराशीस्थानस्थितेषुसत्सु, शुभनामयोगेशुभकरणेएवंगुणविशेषण विशिष्टायांशुभपुण्यांस्तिथौपरमेश्वराज्ञारुपसकलशास्त्रपुराणोक्तफलावाप्त्यर्थं (पु- जाकर्तापुरुषश्चेत्) अस्माकंसहकुटुंबानां सपरिवाराणांद्विपदचतुष्पदसाहितानां (स्त्रीचेत्) ममेहजन्मनीजन्मांतरेचअखंडितसौभाग्यावाप्तिपूर्वकक्षेमस्थैर्यायुरारो ग्यैश्वर्य पुत्रपौत्रादिसंतत्याभिवृद्ध्यर्थंशांत्यर्थंपुष्ट्यर्थंतुष्ट्यर्थंसमस्तमगंलावाप्त्यर्थंसम स्तदुरितोपशांत्यर्थंसमस्ताभ्युदयार्थंमनोप्सितकामनासिध्यर्थंश्रीगणपतीपूजनपूर्वकं

स्वस्तिपूण्याहवाचनंनवग्रहपूजनंगृहयज्ञाख्यंआचार्यवरुणंचकरिष्ये ॥ तत्रादौनि र्विघ्नतासिध्यर्थंश्रीऋद्धिसिद्धिसहितं सांगंसपरिवारंमहागणपतिंअस्मिन्पुंगीफले आवाह्यशोडशोपचारपुजनप्रारंभमहंकरिष्ये ॥ ॥ अथध्यानम् ॥ ॥ श्वेतांगं श्वेतवस्त्रंसितकुसुमगणैर्पूजितंश्वेतगंधैक्षिराब्धौरत्न दिपै सुरतरविमलं रत्न सिंहासन स्थं ॥ दोर्भिपाशांकुशेष्टंअवधृतसुचिरचंद्रमौलित्रिनेत्रंध्यायेच्छांत्यर्थमिशं गणपति विमलंसिद्धिबुद्धिसमेतं ॥ इतिध्यानं ॥ ॥ हेहेरंबत्वमेवैहीह्यंबिकात्र्यंबकात्मज ॥ सिद्धिबुद्धियुतोध्यक्षसर्वलोकपीतुःपीता ॥ नागास्योनागहारश्चगणनाथोचतुर्भूजः ॥ भूषितः स्वायुधैर्दिव्यैपाशांकुशपरश्वधैः ॥ आवाहयामिपुजार्थेरक्षार्थंचममक्रतौ ॥ इहागत्यगृहाणत्वंपूजांरक्षतुमेक्रतुं ॥ श्रीमन्महागणपतिदेवताभ्योनमःआवाहया-मि ॥ इतीआवाहनं ॥ नानारत्नसमायुक्तंकार्तस्वरविभूषितं ॥ आसनंदेवदेवेश प्रीत्यर्थंप्रतीगृह्यतां ॥ श्रीगणपतिदे० आसनंस० ॥ गंगादीसर्वतिर्थेभ्योमयाप्रार्थन याहृतम् ॥ तोयमेतत्सुखस्पर्शंपाद्यार्थंप्रतिगृह्यतां ॥ श्रीगण० पाद्यंस० ॥ नमस्ते देवदेवेशनमस्तेधरणीधर ॥ नमस्तेजगदाधारअर्घ्यंनःप्रातिगृह्यतां ॥ श्रीगणपति देव०अर्घ्यंस० ॥ कर्पूरवासिततोयंमंदाकिन्याःसमाहृतम् ॥ आचम्यतांजगन्नाथ

पौ. गृ. ६

मयादत्तांहिभक्तितः ॥ श्रीगणपतिदेव० ॥ आचमनंसम० ॥ गंगाचयमुनाश्चैवनर्मदाचसरस्वति ॥ कृष्णाचगोमतिवेणीक्षिप्रासिंधुस्तथैवच ॥ तापिपयोष्णिरेवाचताभ्यस्नानार्थमाहृतं॥तोयमेतत्सुखस्पर्शंस्नानायप्रतिगृह्यताम्॥श्रीगणपतिदेव०मलापकर्षस्नानंसम०॥तदनंतरंपंचामृतैःस्नपयिष्ये ॥कामधेनोसमुद्भूतंदेवर्षिपितृतृप्तिदम् ॥ पयोददामिदेवेशस्नानार्थंप्रतिगृह्यतां ॥श्रीगण० पयस्नानंस० पयस्नानानंतरंशु० सकलपूजार्थेअ० ॥ चंद्रमंडळसंकाशंसर्वदेवप्रियंदधि ॥ स्नानार्थंतेमयाभक्त्याप्रित्यर्थंप्रतिगृह्यताम् ॥ श्रीगण० दधिस्नानंसम० दधिस्नानानं० सकल० ॥ आज्यंसुराणामाहारआज्यंयज्ञेप्रतिष्टितम् ॥ आज्यंपवित्रंपरमंस्नानार्थंप्रतिग्रह्यताम् ॥ श्रीगण० घृतस्नानंस० घृतस्नानानं० सकल० ॥ सर्वौषधिसमुत्पन्नंपियुषप्रशंमधु ॥ स्नानार्थंतेप्रयच्छामिगृह्यतांपरमेश्वर ॥ श्रीगणपतीदे० मधुस्नानंस० मधुस्नानानं० सकलपु० ॥ इक्षुदंडसमुद्भूतादिव्यशर्करयाह्यहम् ॥ स्नापयामिमहाभक्त्याप्रीतोभवसुरेश्वर ॥ श्रीगणप० शर्करास्ना० शर्करास्नानानं० सकलपू० ॥कर्पूरैलासमायुक्तंसुगंधद्रव्यसंयुतम् ॥ गंधोदकंमयादत्तंस्नानार्थंप्रतिगृह्यताम् श्रीगणप० षष्टनगंधोदकस्नानंस० ॥ सर्वभूषाधिकेसौम्येलोकलज्जानिवारणे ॥ म-

पोषपादितेतुभ्यंवाससिप्रतिगृह्यताम् ॥ श्रीगण० वस्त्रोपवस्त्रसं० ॥ दामोदरनम-
स्तेस्तुत्राहिमांभवसागरात् ॥ ब्रह्मसुत्रंसोत्तरियंगृहाणपुरुषोत्तम ॥ श्रीगण० यज्ञो-
प० ॥ श्रीखंडंचंदनंदिव्यंगंधाढ्यंसुमनोहरं ॥ विलेपनंसुरश्रेष्ठचंदनंप्रतिगृह्यताम् ॥
श्रीगणप० ॥ चंदनंस० ॥ अक्षतास्तंडुलाःशुभ्राःकुंकुमेनविराजिताः॥ मयानिवेदि-
ताभक्त्यागृहाणपरमेश्वर ॥ श्रीगणप०अक्षतंस० ॥ माल्यादीनीसुगंधीनिमालत्या
दीनींवैप्रभो ॥ मयाहृतानिपुजार्थंपुष्पाणिप्रतिगृह्यताम् ॥श्रीगणप० पुजार्थेपुष्पंस०
अबिलंचगुलालंचचूवाचंदनमेवच ॥ नानाविधिप्रकारेणपूजितः परमेश्वरः ॥ श्री
गण० अबिलंगुलालंस० ॥ उदीतारूणसंकाशंजयाकुसुमसान्निभम् ॥ सिमंतभूष-
णार्थायसिंदूरंप्रतिगृह्यताम् ॥ श्रीगणपती० ॥ सिंदुरंस० ॥ वानसात्पोरसोद्भूतो-
गंधाढ्योगंधउत्तमः ॥ आघ्रेयः सर्वदेवानांधूपोयंप्रतिगृह्यताम् ॥ श्रीगणप० धूपंस०
साज्यंचवर्तिसंयुक्तंवन्हिनायोजितंमया ॥ दीपंगृहाणदेवेशत्रैलोक्यतिमिरापह ॥
श्रीगणपतिदे० दीपंस० ॥ नैवेद्यंगृह्यतांदेवभक्तिमेह्यचलांकुरु ॥ इप्सितंमेवरंदेही
परत्रेचपरांगतिं ॥ शर्कराखंडखाद्यानिदधिक्षिरघृतानीच ॥ आहारंभक्ष्यभोज्यंच
नैवेद्यंप्रतीगृह्यताम् ॥ श्रीगणपतीदे० नैवेद्यार्थेयथांशक्तः गुडघृतनैवेद्यंसम० प्राणा-

पौ. गृ.
७

यनमः ॥ अपानायनमः ॥ व्यानायनमः ॥ उदानायनमः ॥ समानायमनः ॥ ब्रह्मणे नमः ॥ मध्येजलपानियंसम ०॥ उत्तरापोशनंसम ०॥ हस्तप्रक्षालनंस ०॥ मुखप्रक्षालनंसम ०॥ करोद्वर्त्तनार्थेचंदनंस ०॥ मुखवासार्थेपूगीफलतांबुलंस ०॥ सुवर्णपुष्पार्थेहीरण्यदक्षिणांस ०॥ सर्वोपचारार्थेनस्कारंसम ०॥ अनयापुज्याविघ्नहर्तामहागणपतिःप्रियतांनमम ॥ ॥ इतीगणपतिशोडशोपचारपुजनकृतस्यविधेःसर्वंपरिपूर्णतामस्तु ॥ ॥ तत्पश्चान्मृण्मयपात्रेअर्धबंधनंचकरिष्ये ॥ तन्मंत्रः ॥ आपक्षीरकूशाग्राणीदधिदुर्वाशामिस्तथा ॥ अक्षतासर्वपाश्चेतिअष्टांगोअर्धउच्यते ॥ ॥ ઉપલા શ્લોકમાં કહેલી આઠ વસ્તુઓ મૃતીકાના કોડીયામાં મુકી ઉપર બીજું મૃતીકાનું કોડીયું ઉધું ઢાંકી તે ઉપર મજબૂત નાડું વીંટી અર્ધ બંધન કરી હેઠે મુકવું, ને પછી યજમાનના હાથમાં જળ આપી સંકલ્પ કરાવવો. ॥ अद्यपूर्वोचरितंगृहगुणविशेषणविशाष्टायां० इत्यादीःब्रह्मानामाचार्यप्रमुखानांसमस्तऋत्विजानांअर्धमधूपर्काद्यर्चनमहंकरिष्ये ॥ ॥ પછી યજમાનના હાથ કંકુવડે પીળી તેમાં અર્ધ બંધનનું કોડીયું આપવું. તથા તેની પત્નિના પણ હાથ પીળી તેમાં કંકાવટી આપવિ. ને નીચે પ્રમાણે મંત્રો ભણવા. ॥ ॥ गणाधिपंनमस्कृत्यनमस्कृत्यपीतामहं ॥ विष्णुंरुद्रंश्रीयंदेविवंदेभक्त्यासरस्वतिं ॥ १ ॥ अगस्तंचपुलस्तंचदक्षंमित्रंपराशरं ॥ भरद्वाजंचमांड

व्यंयाज्ञवल्क्यंचगालावं ॥ २ ॥ अन्यान्वीद्यातपोयुक्तान्वेदशास्त्रपरायणान् ॥ सर्वा न्तान्प्रणिप्रत्याहयज्ञरक्षांकरोतुमे ॥ ३ ॥ आदीत्याद्यागृहासर्वेराहुकेतुःपुरःसरा ॥ गृहदेवाधिदेवैश्चनक्षत्राणांसदैवतः ॥ ४ ॥ इंद्रादिभिश्चदिग्पालैब्रह्मविष्णुमहेश्वरैः ॥ वास्तुदुर्गागणेशैश्चक्षेत्रपालादीसंयुतैः ॥ ५ ॥ भूम्यांतरिक्षदेवैश्चकुलदेवैश्चमातृभिः ॥ सागराद्विपपातालैउर्ध्वलोकासुरैसह ॥ ६ ॥ पर्वताऋषयःसर्वेगंगाद्यासरितोध्रुवं ॥ इंद्रादिभीश्चदेवैश्चपादार्धवोददाम्यहम् ॥ ७ ॥ आयुरारोग्यपुत्रादीसुखश्रीप्राप्तयेमम ॥ आपद्विघ्नविनाशायशत्रुबुद्धिक्षयायय ॥ ८ ॥ विशेषकामहोमेनसहितंसमिधदिभिः ॥ सुर्य्यादीसगृहैर्यज्ञेयुयंकर्तुंप्रासिदत ॥ ९ ॥ स्वागतंवोद्विजश्रेष्ठाःमदनुग्रहकारकाः ॥ इदमर्धमिदंपाद्यंभवद्भिःप्रतिगृह्यतां ॥ अर्धोअर्धःप्रतिगृह्यतांप्रतीगृहाहामी ॥ अर्घ्यंविप्रस्यदक्षिणेपादेस्पर्शः ॥ इतीअर्धबंधनं॥ ॥ अथब्राह्मणवरुणं ॥

પ્રથમ બ્રાહ્મણના જમણા અંગુઠાની પુજા કરવી. ॥ ब्रह्मन्एतत्तेपाद्यंपादावनेजनंपादप्रक्षालनंएषवोर्धःअस्त्वर्धःइदमत्रचंदनंचपुष्पं ॥ પછી બ્રાહ્મણના હાથમાં गधाःपांतु सौमंगल्यंचास्तु ॥ अक्षताःपांतु॥ आयुष्यमस्तु॥ पुष्पाणिपांतु॥सौश्रेयमस्तु ॥तांबुलानीपांतु॥ ऐश्वर्यमस्तु ॥ दक्षिणाःपांतु ॥ बहुदेयंचास्तु ॥ वृतेभ्योब्राह्मणेभ्योत्र-

स्त्रोपवस्त्रार्थेवस्त्रंसम० ॥ वृतेभ्योब्राह्मणेभ्योआसनकुंडलमुद्रिकावस्त्रवासांसीतत्प्र
त्याम्नायकिंचिद्व्यावहारिकंद्रव्यंसम० ॥ वृतेभ्योब्राह्मणेभ्योनमःचथाकालेभोजनै
स्तांस्तर्पयिष्ये ॥ तेनकर्मांगदेवताः प्रियतांनमम ॥ इतीब्राह्मणवरुणं ॥ पश्चान्-
पौ. गृ. यजमानस्यचंदनं, परंदधिप्राशनंदूर्वामार्जनं ॥ आयुरस्तुपुष्टिरस्तुतुष्टिरस्तुअक्षतां
८ चारीष्टंचास्तु ॥ बहुदेयंचास्तु॥पश्चात्आचमनं॥ तत्पश्चात्स्वस्तिवाचनकलशाराध
नमहंकरिष्ये ॥ ॥ तत्रादौभूमिप्रार्थना ॥ वामहस्तेअक्षतान्गृहीत्वाइदंमंत्रंप्रपठेत्॥
आगच्छसर्वकल्याणीवसुधेलोकधारीणी ॥ पृथ्विरत्वंब्रह्मदत्तासिकाश्यपेनाभिवंदि-
ता ॥ विश्वाधारोसिधरणीशेषनागोपारिस्थिता ॥ घृत्वाचादीवराहेणसर्वकामफलप्र
दा॥ इती भूमी प्रार्थना ॥ ॥ अथ कलश प्रार्थनाः ॥ कलशंहैमरौप्यादीशंभुतंताम्रजं
द्रढं ॥ नवंकलशसंधौतछीद्रव्रणवीवर्जितम् ॥ देवदानवगंधर्वैमथ्यमानेमहोदधौ ॥
उत्पन्नोसितदाकुंभविधृतोविष्णुनापुरा ॥ इतिकलश प्रार्थनाः ॥ अथ वरुण मंत्रः ॥
जीवनंसर्वजीवानांपावनंपावनात्परं ॥ बीजंसर्वौषिधिनांचतज्जलंपुरपाम्यहम् ॥ इ
तीजलंप्रपुच्येत् ॥ अथसुत्रवेष्टनमंत्रः ॥ सुत्रंकार्पासससंभूतंब्रह्मणानिर्मितंपूरा ॥ येन
बद्धंजगत्सर्वंवेष्टनंकलशास्यतत् ॥ इतीसुत्रवेष्टनंअथपुंगीफलानिक्षेपोमंत्रः॥ पूंगीफल

मिदंशुभ्रंसर्वपापत्रणाशनं ॥ पुत्रसौख्यादीफलदंकलशोनिक्षिपाम्यहम् ॥ इतीपूंगीफलमंत्रः ॥ अथहीरण्यगर्भनिक्षेपोमंत्रः ॥ हीरण्यगर्भगर्भस्थंहेमाबिजंविभावसो ॥ अनंतपुण्यफलदमतःशान्तिप्रयच्छमे ॥ इतीहीरण्यगर्भनिक्षेपोमंत्रः ॥ कलशस्य मुखेविष्णु० ॥ कुक्षौतुसागराःसर्वे ॥ अंगैश्चसहीतास्सर्वे० ॥ आयांतुदेवपूजार्थं ० ॥ पृथिव्यांयानितिर्थानीतानीतीर्थानीसागरे ॥ सागरेयानितिर्थानीकलशस्यदक्षिणे मुखे० ॥ अस्मिन्कलशेवरुणंसांगंसपरिवारंआवाहयामीस्थापयामी ॥ श्रीवरुणाय नमः सर्वोपचारार्थेगंधाक्षतपुष्पंसम० ॥ પછી તે કળશને યજમાનના બે હાથ કંકુ વડે પીળી અડકાડાવવા. ને પત્નીને જમણા અંગ તરફ હાથ અડકાડાવવો૦ ને સંપુજ્ય-થી તે, અવનીકૃત, આવે ત્યારે યજમાનને વિરાસને બેસાડી તે કળશમાં પંચપલ્લવના પાન ઘાલી ઉપર શ્રીફળ મુકી અબીલ ગુલાલ વીગેરે નાંખી યજમાનના બે હાથમાં આપી તેના જમણા ખભા તરફ રખાવવો. ને તેની પત્નીને આસન નીચે ઉભી રાખવી ને હાથમાં પૈસા સોપારી આપી યજમાનને જમણે ખભે હાથ અડકાડાવવો, ને પછી સ્વસ્તિવાચન ભણવું. તેમાં शाम्यंत्वीतयः આવે ત્યારે તે કળશમાંથી ત્રણ વાર હેઠે હે પાણી ઢોળાવી દેવું પછી નિચે પ્રમાણે સ્વસ્તિ વાચન ભણવું. ॥

॥ संपूज्यगंधमाल्याद्यैर्ब्राह्मणान्चस्तीवाचयेत् ॥ धर्मकर्माणीमांगल्येसंग्रामाद्भूतदर्शने ॥ पुण्याह्वाचनंदेवैर्ब्राह्मणस्यविधियते ॥ एतद्देवनिरोंकारंकुर्यात्क्षत्रीयवैश्ययोः ॥ अवनीकृतजानुमंडळकमलमुकुलसदृशेमंजलींशीरस्याधायदक्षिणेनपाणीनासुवर्णपुर्णकलशंधारयित्वादीर्घानागानद्योगिरपत्रीणिविष्णुपदानिच, तेनायुःप्रमाणेनपूण्याहंदीर्धमायुरस्तु०॥ शीवाआपःसंतु०सौमनस्यमस्तु० अक्षतंचारिष्टंचास्तु०गंधाः पांतु-आयुष्यमस्तु;पुष्पाणिपांतु-सौश्रेयमस्तु-तांबुलानीपांतु-ऐश्वर्यमस्तुः दक्षिणाःपांतु-बहुदेयंचास्तु-दीर्घमायु;शांती;पुष्टि-तुष्टिश्चास्तु ॥ श्रीर्यशोविद्याविनयोवित्तंबहुपुत्रंबहुधनंचापुष्यंचास्तु०यंकृत्वासर्ववेदयज्ञाःक्रियाःकर्मारंभाःशुभाःशोभनाः;प्रवर्ततेप्रवर्ततां-तमहमोंकारमाद्यंकृत्वाऋग्यजुःसामाशिर्वचनं बहु ऋषिमतं समनुज्ञातंभवद्भिरनुज्ञातंपूण्यंपूण्याहंवाचयिष्ये ॥ वाच्यतांइत्येतांऋचंपुण्याहंब्रुयात्वृतजपनियमतपस्वाधायक्रतुदमदानविशीष्टानांसर्वेषांब्राह्मणानांमनः समाधियतां ॥ समाहीतमनसास्म॥प्रसिदंतुभवंतः प्रसन्नास्म ॥ शांतीरस्तु;पुष्टीरस्तुतुष्टीरस्तुवृद्धीरस्तुसमृद्धिरस्तुअविघ्नमस्तुआरोग्यमस्तुआयुष्यमस्तुशीवंकर्मास्तुकर्मसमृद्धिरस्तुवेदसमृद्धिरस्तुशास्त्रसमृद्धिरस्तुपुत्रसमृद्धिरस्तु इष्टसमृद्धिरस्तु धनधान्यसमृद्धि

रस्तु अनिष्टनिरसनमस्तु यच्छ्रेयस्तदस्तु यत्पापरोगंदोषंकष्टंतत्प्रतिहतमस्तु उत्त-
रेकर्मण्यविघ्नमस्तु उत्तरोत्तरमहच्हरभिवृद्धिंरस्तुउत्तरोत्तरा:क्रियाःशुभाःशोभनाः
संपद्यतां तिथीकरणमुहुर्तनक्षत्रसंपदस्तु तिथिकरणमुहुर्तनक्षत्रगृहलग्नाधिदेवताः
प्रियंताम् ॥ तिथीकर्णेमुहुर्तेनक्षत्रेसगृहेसदैवतेप्रियंतामदूर्गा:पांचाल्यौप्रियंताम् ॥
अग्निपुरोगाविश्वेदेवा:प्रियंताम् ॥ आदीत्यपुरोगासर्वेगृहा:प्रियंताम् ॥ इंद्रपुरोगाम
रुद्गणा:प्रियंताम् ॥ वशिष्टपुरोगा:ऋुषिगणाःप्रियंताम् ॥ माहेश्वरीपुरोगा:उमा-
मातर:प्रियंताम् ॥ अरुंधतिपुरोगा:एकपत्न्यःप्रियंताम् ॥ ब्रह्मपुरोगाःसर्वेवेदा:प्रि-
यंताम्॥विष्णुपुरोगा:सर्वेदेवा:प्रीयंताम्॥ब्रह्मचब्राह्मणाश्वप्रियंताम्॥श्रीसरस्वत्यौप्री
यंताम्श्रद्धामेधेप्रियंताम्॥भगवतिकात्यायानिप्रीयंताम्भगवतिमाहेश्वरी: प्रियंताम्
भगवतिवृद्धिकरीःप्रियंताम्भगवतिपुष्टीकरी:प्रियंताम्॥ भगवतितुष्टिकारिप्रियंताम्
॥ भगवंतौविघ्नविनायकौप्रियंताम्॥भगवान्नारायणःप्रियंताम्॥भगवान्पर्जन्य:प्रियं
ताम्॥भगवान्स्वामिमहासेन:प्रियंताम्॥सर्वाग्रामदेवता: प्रियंताम्॥सर्वाकुलदेवता:
प्रियंताम् हताश्वब्रह्मद्विषोहताश्वपरिपंथीन: ॥ हताश्वविघ्नकर्तार:शात्रव:पराभवंयां
तु ॥ शाम्यंतुघोराणी शाम्यंतुपापानी शाम्यंत्वीतय:शुभानिवर्द्धंताम् ॥ शीवाआपः

पौ. गृ.

१०

संतु शिवाऋतव:संतु शीबाअग्नय:संतु शीवाऔषधय:सं_ु शीवाअतिथय:संतु शीवा वनस्पतय:संतु अहोरात्रेशीवेस्यातां शुक्रोंगारकबुधबृहस्पतिशनिश्वरराहुकेतु:सोम सहितादित्यपुरोगा:सर्वेग्रहा:प्रियताम् भगवान्नारायण:प्रियंताम् ॥ भगवान्पर्जन्य:प्रियंताम् ॥ अथपुण्याह॥ कलान्वाचायिष्येवाच्यताम्॥ ब्राह्मपूण्यमहर्षंश्चसृष्टि पातनकारकम् ॥ वेदवृक्षोभवन्नित्यंतत्पूण्याहंब्रूवंतुन: ॥ भोब्राह्मणा:मह्यंसकुटुंबि नेमहाजनान्नमस्कुर्वाणायआशिर्वचनमपेक्षमाणायअद्यकरिष्यमाणअमुकशान्त्याख्यस्यकर्मण:पुण्याहंभवंतोब्रूवंतु पुण्याहंभवंतोबृवंतुब्रूवंतु ॥ यजमानगृहेपुण्यसमृद्धिरस्तु॥ पृथिव्यामुधृतायांतुयत्कल्याणंपुराकृत्तम्॥ऋषिभि:सिद्धगंधर्वैस्तत्कल्याणं बृवंतुन:भोब्राह्मणा:मह्यंसकुटुंबीनेमहाजनान्नमस्कुर्वाणायआशिर्वचनमपेक्षमाणाय अद्यकरिष्यमाणअमुकशान्त्याख्यायकर्मणेकल्याणंभवंतोबृवंतु ॥ कल्याणंभवंतो बृवंतुबृवंतुयजमानगृहेकल्याणसमृद्धिरस्तु ॥ सागरस्यतुयावृद्धिर्ममहालक्ष्म्यादिभि:कृता॥ संपूर्णासुप्रभावाच्चतंतुवृद्धिंबृवंतुन: ॥ भोब्राह्मणा:मह्यंसकुटुंबीनेमहाजनान्नमस्कुर्वाणायआशिर्वचनमपेक्षमाणायअद्यकरिष्यमाणअमुकशान्त्याख्यायकर्मणे ऋद्धिंभवंतोबृवंतुकर्मऋध्यतां॥स्वस्तिस्तुपावनीसाक्षात्पूण्यकल्याणवृद्धिदा॥विनायक

प्रियानित्यंतातुस्वास्तिंबृवंतुनः॥भोब्राह्मणाःमह्यंसकुटुंबीनेमहाजनान्नमस्कुर्वाणायआ शिर्वचनमपेक्षमाणायअद्यकरिष्यमाणअमुकशान्त्याख्यायकर्मणेस्वास्तिंभवंतोबृवंतु बृवंतु॥ आयुष्यमतेस्वास्ति ॥ समुद्रमथनाज्जाताजगदानंदकारका ॥हरिप्रियाचमां गल्यातांश्रियंचबृवंतुनः ॥ भोब्राह्मणामह्यंसकुटुंबीनेमहाजनान्नमस्कुर्वाणायआ-शीर्वचनमपेक्षमाणायअद्यकरिष्यमाणअमुकशान्त्याख्यायकर्मणेश्रीरस्त्वीतीभवंतो बृवंतु ॥ अस्तुश्रीःअस्ययागस्यानिष्पत्तौबृवंतुवृद्धिदाःसदा ॥ सुप्रसादंप्रकर्तव्यंशा-न्तिकंविधिपूर्वकम् ॥ विधिपूर्वकोभव० विधी० पूर्वकोभवामी એમ યજમાન પા-સે કહેવડાવવું. ને પછી इशानेमहारुद्रायनमः એમ કહી ઇશાનકોણમાં સ્વશિત વા-ચનનો કળશ મુકાવવો. ॥अथअमृताभिषेकः॥उत्तरकलशंदक्षिणहस्तेदक्षिणकलशं वामहस्तेगृहित्वाताभ्यांधारामेकिकृत्यताम्रपात्रेन्यसेत् ॥ अभिषेकेपत्निवामतः ॥ યજમાનના આસને તેની પત્નીને બેસાડવી ને પત્નીને આસને યજમાનને બેસાડવો. ને પછી નીચે પ્રમાણે મંત્રો ભણી અમૃતાભિષેક કરવો. सुरास्त्वामाभिषिंचंतुब्रह्मा विष्णुमहेश्वरः ॥ वासुदेवोजगन्नाथतथाशंकर्षणोविभुः॥ प्रद्युम्नश्चानीरुद्धश्चभवंतु विज्यायते ॥ आखंडलोग्निभगवान्यमोवैनैऋतस्तथा ॥ वरुणःपवनश्चैवधनाध्य

क्षास्तथाशिखा: ॥ ब्रह्मणासहिता:सर्वेदिग्पालापातुतेसदा ॥ ઈત્યાદીક મંત્રો ભણી
અમૃતાભિષેક કરવો. ને યજમાનને તથા તેની પત્નિને પોત પોતાના આસન ઉપર બે-
શાડવાં ॥ इतीअमृताभिषेकोस्तु ॥ अथकुशान्डि ॥ પછી યજમાનપત્નીને થાળી ત-
થા અર્ઘનું ઉપલું કોડીયું આપી દેવતા લેવા મોકલવી ને કોડીયું ઢાંકીને ધૂમાડા વી-
નાનો અગ્ની મંગાવવો. એટલા વખત પેહેલાં ચોરી ઉપર કુશાંડી કરવી. ને જ્યારે
अग्नीमुपसमाधायथाय ત્યારે તે અગ્ની વેદી ઉપર મુકવો. પછી બાકી રહેલી કુશાન્ડી
પુરી કરવી. ॥ अथातोगृह्यस्थालीपाकानांकर्मदर्भै:परिसमुह्यगोमयेनोपलिप्य श्रुवे
णोल्लिख्यअनामिकांगुष्टेनोधृत्यउदकेनाभ्युक्ष्य अग्निमुपसमाधायदक्षिणतोब्रह्मास-
नंउत्तरत:प्रणीतासनंप्रणयनंपूर्वंइशानादिपूर्वाग्रैदर्भै:रेकमुष्टयापरिस्तरणं ॥ पात्रछा
दनंपवित्राच्छेदनानित्रिणीपवित्रेद्वप्रोक्षणीपात्रंआज्यस्थालीचरुस्थालीसंमार्जनकु
शा:उपयमनकुशा:समीधस्तिस्त्र:स्त्रुव:स्त्रुक्आज्यंतांदुला;पूर्णपात्रंसद्रव्यंचउदकल्प
नियपात्रंपवित्रच्छेदनानीपवित्रात्पवित्रकरणंत्रिभिर्विच्छेद्यं, त्रिस्ताज्यंद्विप्राह्यं. प
वित्रोदकेनसपवित्रहस्तेनप्रोक्षणीपात्रंत्रिपुर्णंउदगयनंउत्प्लवनंसव्यहस्तकरणंताभि
रद्भि:प्रोक्षणं. उपयमनकुशप्रोक्षणंआज्यप्रोक्षणंतांदुलप्रोक्षणंपुर्णपात्रप्रोक्षणंअसंच
रितेप्रोक्षणीपात्रेसपवित्रहस्तंनिधायप्रणिताग्निमध्येआज्यस्थाल्यांतांदुलान्निक्षि

प्यदक्षिणतःआज्याधिस्त्रवणंउल्मुकग्रहणंउभयोःपर्यग्निकरणंश्रपणंचगृहपीठगमनं अधःश्रुतोस्त्रुवः॥मूलेमूलंप्रणितोदकेनाभ्युक्षणंपुनःप्रतपनंदेशेनिधानंआज्योद्वासनं चरुद्वासनंस्त्रुतानांचपुर्वेणउद्वासितानांचप्रतिष्टापनंपवित्राभ्यामाज्योरखननंआज्या वेक्षणं. अपद्रव्यनिरसनंआज्यलिप्ताभ्यांपवित्रेप्रोक्षणी, त्रिपूर्णंउपयमनकुशग्रहणं समिधादानंप्रतिष्टापनंसमीधाप्रक्षेपःप्रोक्षणीशेषोदकेनसपवित्रहस्तेनदक्षिणचुलुके नअग्नेइशानादीपर्युक्षणंपवित्रयोःप्रणितागमनंदक्षिणजानुनीपातब्रह्मान्वारब्धेश्रुवे णहोमः ॥ इतीकुशान्डी, ॥ अथआहुतीप्रदानं ॥ मनःप्रजापतयेनमःइदंप्रजापतये इंद्रायनमःइदंइंद्राय॥सोमायनमःइदंसोमाय ॥ ॥ अथाग्नीपुजा ॥ अद्यपुर्वोच्चरित एवंग्रहगणविशेषणविशीष्टायांशुभपुण्यस्तीथौ अमुकमासेअमुकपक्षेअमुकतिथौअ-मुकवासरेअमुकदीवसनक्षत्रेशान्तीकेवरदोनाम्नेवैश्वानराययज्ञपुरुषायइदमावाहनं इदमत्रचंदनंचपुष्पं ॥ इतीअग्नीपुजनं ॥ ॥ अथाग्निस्तुतीः ॥ आदीत्यःकपि लोनामपिंगलःसोमउच्यते ॥ धूम्रकेतुस्तथाभौमोजठराग्निबुधःस्मृतः ॥ बृहस्पातिः शिखीनामशुक्रोभवातिहाटकः॥ शनैश्चरमहातेजाराहुःकेतुर्हुताशनः ॥ सप्तहस्तास्त्रि पादश्चचतुःश्रृंगोद्विशिर्षकः॥द्विनासिकःषढक्षश्चसप्तजिव्हासमान्वितः ॥ अग्नयेनमः

पौ. ग्र.

१२

हीरण्यदक्षीणांसम ०॥ इतीअग्नीस्तुती: ॥ ॥ अथनवग्रहपुजन: ॥ अद्यपुर्वोच्च रितमिति. स्थापितनवग्रहदेवता:पुजनप्रारंभमहंकरिष्ये ॥ ॥ श्रीआदीत्यादी नवग्रहदेवताभ्योनम:आवाहनंसमर्पयामी० आसनंस० पाद्यो:पाद्यंस० अर्घ्यो:अ र्घ्यंस० स्नानंस०वस्त्रंस० यज्ञोपवितंस० चंदनंस० अबीलंगुलालंसम० दीपंदर्शया मी. नैवेद्यंस० हीरण्यदक्षीणांस० स्तुतीनमस्कारंस० ॥ अथहोमाख्यकर्मकरिष्ये ॥ तस्यप्रमाणं ॥ सामिधाज्यचरोर्होमस्तिलहोमक्रमेणतु ॥ घृतस्याहुतिरेकैकाह्येकैका च्चचरोस्तथा ॥ समिद्विगुणसाज्याच्चजुहुयाच्चतिलाहुति ॥ स्वस्वाकियेभ्यदेयावै खेचरेभ्यस्तथाहुतिं ॥ समित्सुर्यस्यार्कमायिपालाशीशशिनस्तथा ॥ खादीरीभूमिपु त्रेणह्यपामार्गीबुधस्यच ॥ गुरोरश्वत्थजाप्रोक्ताशुक्रस्यौदुंबरीस्तथा ॥शमिशनेस्तमो दुर्वाकेतोदर्भमायिशुभा: ॥ अलाभेहोमकर्तव्य:सर्वेपालाशवृक्षजा ॥ अष्टोत्तरशहस्रं तुह्यष्टाधिकशतंतथा ॥ अष्टाविंशतिरष्टौवाजुहुयाच्चघृतप्लुता: ॥ जपाकुसुमसंका शंकाश्यपेयंमहद्युतिंतमोरींसर्वपापघ्नंप्रणतोस्मीदीवाकरं॥ श्रीसुर्यायनम: ॥ १ ॥ द धिशंखतुषाराभंक्षिरोदार्णवसंभवम् ॥ नमामिशशिनंसोमंशंभोर्मुकुटभूषणम् ॥ श्री चंद्रायनम: ॥ २ ॥ धरणीगर्भसंभूतंविद्युत्कान्तिसमप्रभं ॥ कुमारंशक्तीहस्तंतंमंगलं

प्रणमाम्यहम् ॥ श्रीभोमायनमः ॥ ३ ॥ प्रियंगुकलिकाश्यामंरुपेणाप्रतिमंबुधंरासौ
म्यंसौम्यगुणोपेतंतंबुधंप्रणमाम्यहम् ॥ श्रीबुधायनमः ॥ ४ ॥ देवानांचऋषीणांचगु
रुंकांचनसंनिभम् ॥ बुद्धिभुतंत्रिलोकेशंतंनमामिबृहस्पतिं ॥ श्रीबृहस्पतयेनमः ५
हेमकुंदमृणालाभंदैत्यानांपरमंगुरूं ॥ सर्वशास्त्रप्रवक्तारंभार्गवंप्रणमाम्यहम् ॥ श्री
शुक्रायनमः ॥ ६ ॥ निलांजनसमाभासंरविपुत्रंमहाबलं ॥ छायामार्तंडसंभुतंतंनमा
मीशनिश्वरं ॥ श्रीशनीश्वरायनमः ॥ ७ ॥ अर्धकायंमहाविर्यंचंद्रादित्यविमर्दनम् ॥
सिंहिकागर्भसंभूतंतंराहुंप्रणमाम्यहम् ॥ श्रीराहवेनमः ॥ ८ ॥ पलाशपुष्पसंकाशं-
तारकाग्रहमर्दनम् ॥ रौद्रंरौद्रात्मकंघोरंतंकेतुंप्रणमाम्यहम् ॥ श्रिकेतवेनमः ॥९॥
॥फलगुगलेनसुव्रेणहोमः એટલે ફલ ગુગલને હવન પછી હોય તે હોમાવી દેવી ॥ ॥
॥ अथलक्ष्मिहवनप्रारंभ ॥ अद्यपुर्वोच्चारितामिति ममगृहेअलक्ष्मीविनाशनार्थंसुल-
क्ष्मीप्राप्त्यर्थंश्रीलक्ष्मिहवनप्रारंभमहंकरिष्ये ॥ ॥ પછી એક કોડીયામાં દુધ ચો-
ખા ઘી ને ખાંડ એટલી વસ્તુઓ એકઠી કરી શક્રાદયના પાંચ શ્લોક ભણી તે હોમાવી
દેવુ ॥ शक्रादयःसुरगणानिहतेऽतिविर्येतस्मिन्दुरात्मनीसुरारिबलेचदेव्या ॥ तांतु
ष्टुबुःप्रणतनम्रशिरोधरांसात्वाग्भिःप्रहर्षपुलकोद्गमचारुदेहाः ॥ १ ॥ देव्यायया तत

मिदंजगदात्मशक्त्यानिश्शेषदेवगणशक्तिसमूहमूर्त्या ॥ तामंबिकामखिलदेवमह र्षिपूज्यांभक्त्यानताःस्मविदधातुशुभानिसानः ॥ २ ॥ यस्याप्रभावमतुलंभगवाननं तोब्रह्माहरश्चनहिवक्तुमलंबलंच ॥ साचणिकाखिलजगत्परिपालनायनाशायचासु रभयस्यमतिंकरोतु ॥ ३ ॥ याश्रीस्वयंसुकृतीनांभवनेष्वलक्ष्मीःपापात्मनांकृतधियां हृदयेषुबुद्धिः ॥ श्रद्धासतांकुलजनप्रभवस्यलज्जातांत्वांनताःस्मपरिपालयदेविविश्व म् ॥ ४ ॥ किंवर्णयामतवरुपमाचिंत्यमेतत्किंचातिवीर्यमसुरक्षयकारीभूरि ॥ किंचा हवेषुचरितानितवानीयानिसर्वेषुदेव्यसुरदेवगणादिकेषु ५छी अग्नयेस्वीष्टकृतयेस्वा हाः ॥ इतीलक्ष्मीहवनः ॥ ॥ अथदीग्पालपुजनः ॥ अद्यपुर्वोच्चरितमिती. श्रीइंद्रादिदशदीग्पालदेवताःपुजनप्रारंभमहंकरिष्ये ॥ ॥ श्रीइंद्रादीदशदीग्पा लदेवताभ्योनमःआवाहनंसम०॥ आसनपाद्यादीशोऽशोपचारपुजांसम ०॥ हीर ण्यदक्षिणांसम ० પછી ઘઉંના લોટનાં દશ કચોલાં કરી દશ દીશાએ દીવા કરી મુકવા पुर्वेइंद्रायनमःइंद्रानुच रेभ्योनमःभोइंद्रदीशंरक्षइदंबलिंभक्षममयजमानस्यआयु- कर्ताक्षेमकर्तापुष्टिकर्तातुष्टिकर्तानिर्विघ्नकर्तावरदोभव ॥ इंद्रःप्रियतांनमम ॥ १ ॥ अग्नयेअग्निदेवतायनमःअग्निदेवतानुचरेभ्योनमःभोअग्नेदीशंरक्ष ॥ २॥ दक्षिणेयमा

यनमःयमानुचरेभ्योनमः॥भोयमदीशंरक्ष॥३॥नैऋतेराक्षसायनमःराक्षसानुचरेभ्यो नमः॥भोराक्षसदीशंरक्षइदंबालिंभक्ष्य ॥ ४॥ पश्चिमेवरूणायनमःवरुणानुचरेभ्योनम भोवरुणदीशंरक्ष ॥ ५ ॥ वायव्येवायुदेवतायनमःवायुदेवतानुचरेभ्योनमः ॥ भोवा योदीशंरक्ष ॥६ ॥ उत्तरेकुबेरायनमःकुबेरानुचरेभ्योनमः ॥ भोकुबेरदीशंरक्ष ॥ ७॥ इशाने मेमहारुद्रायनमःमहारुद्रानुचरेभ्योनमः ॥ भोरुद्रदशिंरक्ष ॥ ८ ॥ उर्ध्वंब्रह्म णेनम;ब्रह्मानुचरेभ्योनमः ॥ भोब्रह्मन्दीशंरक्षइदंबालिंभक्ष ॥ ९॥ पातालेनागराजा यनमःनागराजानुचरेभ्योनमःभोनागराजदीशंरक्षइदंबालिंभक्ष ॥ १०॥ इंद्रादीदश दीग्पालदेवताभ्योहरीहरपर्यंतभ्योयोयोविभाग;सःप्रतिगृह्यतां॥ क्षीप्रानैवेद्यंसम०॥ हीरण्यदाक्षिणांस०॥नमस्कारंसम० ॥ इतीइंद्रादीकदशदीग्पालदेवताःपुजनकृतस्य विधेःसर्वंपरिपुर्णतास्तु ॥ ॥अथपूर्णाहुतीप्रारंभः॥ ॥अद्यपूर्वोच्चारितामितीपूर्णाहुती प्रारंभमहंकरिष्ये॥ ॥अथपूर्णाहुत्यांमृडोनामावन्हिमावाह्यामिस्थापयामिगंधाक्षत पुष्पादिभिःपुज्यामी.हीरण्यदाक्षिणांदास्यामी ॥પછી શ્રીફલને નાડું વીંટીને તે ઉપર અબીલ ગુલાલ સિંદુર પુશ્પ વીગેરે નાખી તેને શ્રુવામાં મુકવું ને આચાર્યે ડાબે હાથે શ્રુવો ઝાલી જમણે હાથે ઘીની ધારા કરવી. ને યજમાનને પત્નીયે સહીત આસન હેઠે ઉભાં રાખી શ્રુ

પૌ. ગૃ. વાને હાથ અડકાડાવવો. ને પછી. शुलेनपाहीनोदेवीपाहीखड्गेनचांबीके ॥ घंटास्वनेन नःपाहीचापज्यानीस्वनेनच ॥ એ મંત્ર ભણી શ્રીફળ હોમાવી દેવું. ને પછ नमो देव्यैमहादेव्यैशीवायैसततंनमः ॥ नमः प्रकृतीभद्रायैनीयंताप्रणतास्मृताः ॥ ॥ એ મંત્ર ભણી સોપારી હોમાવી દેવું. ને શ્રુવાને વિભુતી વાળો કરી રૂદ્ર કળશને

૧૪

અડકાડી તે રૂદ્ર કળશનો ત્યાગ કરવો. ને તે શ્રુવાની વીભુતી વડે કરીને યજમાનને ક-પાળે ચાંલ્લો કરવો. ॥ પછી કાંસાની વાડકીમાં ઘી ભરાવી તેમાં દક્ષણા મુકાવી દાન કરાવવું. ॥ कांस्यपात्रंघृतपूरीतंछायादोषानिवारणार्थंअमुकशर्मणेब्राह्मणायदास्ये પછી યજમાનના હાથમાં બ્રહ્માસનનું કોડીયું આપવું. मृण्मयपात्रेजलगंधाक्षतं निक्षिप्यहोमसंकल्पंचकरिष्ये ॥ येनयेनमंत्रेणहुतंसःसःदेवताःप्रियतांनमम ॥ ॥अस्मिन्कर्मणीयथाशक्तिकान्ब्राह्मणान्भोजयिष्ये ॥ कुमारिकात्रयंबटुकमेकंतर्पायिष्ये ॥ नानागोत्रेभ्योब्राह्मणेभ्योभुयसीदक्षिणांदास्ये ॥ तेनकर्मांगगणेशगोत्रदेवताःप्रियतांनमम ॥ ततःआचार्यायपूर्णपात्रंसहिरण्यदक्षिणायुतंदद्यात्तेनश्रीकर्मांगदेवताःप्रीयतांनमम ॥ अथगणपतिगृहविसर्जनं ॥ यांतुदेवगणाःसर्वेपूजामादाय मामकि ॥ इष्टकामप्रसिध्यर्थंपुनरागमनायच ॥ गच्छगच्छसुरश्रेष्ठस्वस्थानेपरमेश्वर ॥ यत्रब्रह्मादयोदेवाःतत्रगच्छहुताशनः ॥ પછી યજમાનને હાથ જોડાવવા. ॥

भवतांब्राह्मणवचनात्श्रीमहा गणपतिं प्रसादात्यथाशक्त्यामिलीतोपचारैः पूजनकृ तस्यविधेः सर्वपरिपूर्णतामस्तु॥ ત્યાર પછી હાથમાં ચોખા લઈ આશીર્વાદ દેવો. आदीत्यावसवोरुद्राविश्वेदेवामरुद्गणाः ॥ लोकपालाःप्रयच्छंतुमंगलानीश्रीयंयशः ॥ गायंत्रिश्चैवसावित्रिसचिलक्ष्मीसरस्वतिं ॥ मृडानिमातरःसर्वाभवंतुवृद्धिदाःसदा ॥ ऋग्वेदोथयजुर्वेदःशामवेदोह्यथर्वणः ॥ ब्रह्मवाक्यंसदानित्यंनाशयंतुरीपुस्तव ॥ यावद्भागिरथीगंगायवद्देवोमहेश्वरः॥ यावद्वेदाप्रवर्ततेतावत्त्वंसुखीनोभव ॥ धान्यंधनं पशुपुत्रलाभंशतसंवत्सरंदीर्धमायुरस्तुः ॥ सर्वेजनाःसुखीनोभवंतु ॥ ॥ પછી વરને પોશ ભરાવી મીંઢળ બાંધવું. ને કન્યાને પણ પોશ ભરાવી હાથે મીંઢળ અડકાડાવવું. ને રાતે જાદવની કાંચળી પેરાવી મીંઢળ બાંધવું ને પછી ચૂડે પેરાવવો. એ ક્રીયા રાતે ગણપતી આગળ કરાવવી. ॥ ॥ ॥ इतीपोराणीकग्रहशान्तिसंपुर्ण ॥

॥ अथाग्रेकन्याप्रयोगप्रारंभः ॥ પ્રથમ જ્યારે વર તોરણે આવે ત્યારે જુંસરૂ, મુસળ રવૈયો, શરીયા સંપુટ, ત્રાક, ઈંડી પિંડી એટલાં વાના વડે કરીને ગ્રામાચાર કુલાચારથી વરને પોંકવો. ને બેઢીયા ઉપર કુમખો નંખાવી શ્રીફળ બદલાવવું. ॥ પછી બાજઠ પર પાટ પાથરણું નાખી પુર્વ મુખે અથવા ઉત્તર મુખે વરને મોંયરામાં પધરાવી નિચે પ્રમાણે મંગલાષ્ટક ભણવું. ॥ श्रीमत्पंकजविष्टरोहरीहरोवायुर्महेंद्रोनलश्चंद्रोभा

पौ. गृ. स्करवित्तपालवरुणःप्रेताधिपादीग्रहाः ॥ प्रद्युम्नोनलकुबरःसुरगजश्चिंतामणीःकौस्तु
भःस्वामीशक्तिधरश्चलांगुलधरःकुर्यात्सदामंगलं ॥ १ ॥ शुभलग्नसावधानवरकन्या
सावधानग्रीवासुत्रसावधान छेडागांठणसावधान वरमालाविष्टरसावधान मदनफल
१५ सावधान कृष्णकंठीसावधान नाणाकोथळीसावधान वरनाजानैयासावधान पाणी
वरपंचाशनोअंतरसमेवर्तेसमय ॥ १ ॥ नेत्राणांत्रितयंशुभंपशुपतेरग्नित्रयंपावनंत
द्विष्णोश्चपदत्रयंत्रिभुवनेख्यातंचरामत्रयं ॥ गंगावाहपथत्रयंसुविमलंवेदत्रयंब्राह्मणा
संध्यायास्त्रितयंद्वीजैरभिहीतंकुर्यात्सदामंगलं ॥ २॥ शुभलग्नसावधान ॥ त्या.दी॥ अ
श्वत्थोबदरिकचंदनतरुर्मंदारकल्पद्रुमोजंबुनिंबकदंबचूत सरलावृक्षास्तुयेक्षीरीणः
॥ सर्वेतेवनमिश्रितावनसमावैभ्राजकंराजतेरम्यंचैत्ररथंसनंदनवनंकुर्यात्स दामंग
लं ॥ शुभलग्न ॥ ३ ॥ वाल्मीकीःसनकःसनंदनमुनिर्व्यासोवशिष्टोभृगुर्जाबालीर्ज
मदग्नीकौत्सजनकोगर्गांगिरोगौतमः ॥ मांधाताऋतुपर्णवेनसगरोधन्योदीलीपोन
लःपूण्योधर्मसुतोययातिनहुषोकुर्यात्सदामंगलं ॥ शुभलग्न ॥ ४ ॥ गौरीश्रीरदितिश्च
कद्रुविनतेभूतीःसुपर्णासुधासावित्रिचसरस्वतिचशुभगासत्यव्रतारुंधति ॥ स्वाहाजां
बुवातिचरुकमभगिनीदुःस्वप्नविध्वंसिनीवेलाचांबुनिधेःसमीनमकराकुर्यात्सदा मंग

लं ॥ शुभलग्नसावधान ॥५॥ गंगागोमतिगोपतिगणपतिगोविंदगोवर्धनोगीतागो
मयगोरजोगीरीसुतागंगाधरागौतम: ॥ गायत्रिगरुडोगदागीरीगयागंभिरगोदावरी
गंधर्वाग्रहगोपगोकुलगणा:कुर्यात्सदामंगलं ॥ शुभलग्न ॥ ६ ॥ गंगासींधुसरस्वातिच
यमुनागोदावरीनर्मदाकावेरीसयुर्महेन्द्रतनयाचर्मण्वतिवेदीका ॥ क्षिप्रावेत्रवतिम
हासुरनदीख्यातागयागंडकिपूर्णा:पूण्यजलै:समुद्रसाहिता:कुर्यात्सदामंगलं ॥ ७ ॥
शुभलग्न ॥ लक्ष्मीकौस्तुभपारीजातकसुराधन्वंतरीश्चंद्रमागाव:कामदूधासुरेश्वर
गजोरंभादिदेवांगना ॥ अश्वसप्तमुखोविषंहरिधनु:शंखोमृतंचांबुधेरत्नानिहचतुर्द
श:प्रतिदीनंकुर्यात्सदामंगलं ॥ शुभलग्न ॥ ८ ॥ इत्येवंवरमंगलाष्ठकमिदंपापौघवि
ध्वंशनंरम्यंसंप्रतिकालीदासकविनावृत्तिप्रबंधैस्तथा ॥ य:प्रात:श्रृणुयात्समाहितम
तिनिर्नितभक्त्यान्वितोगंगासागरसंगम:प्रातिदीनंकुर्यात्सदामंगलं॥ शुभलग्नसाव
धान ॥ ९ ॥ पाणीग्रहणपलएकनोअंतरसमेवर्तेसमय पछी कन्याने मंडपमां प-
धरावी वरनी सनमुख बेसाडवी ते वखते अंतर पट करवुं. पछी चोरी उपर तांबा-
नी कथरोट मुकी तेमा सोपारीना गणपति करी तेमनी पुजा करावनी. ने पछी कन्याना
बाप पासे प्रथम वरना पग पखाळावववा. ने कन्यानी मा पासे कन्याना पग पखाळा-
ववा. ने बेउने पगे चढतुं कंकु चढाववुं. ने वरने कपाळमां चांल्लो करवो. ने पछी

પૈસો સોપારી તથા અક્ષંતના દાણા છેડે બાંધી વર કન્યાના છેડાગાંઠવા પછી કન્યાનાં મા
પૌ. ગૃ, બાપે વરકન્યાને વરમાળ આરોપણ કરવી. પછી નાગરવેલના પાનમાં પૈસો સોપારી
તથા અક્ષત મુકી બીડું વાળી કન્યાના જમણા હાથમાં આપી તે હાથ તેની માના જ-
૧૬ મણા હાથમાં ઝલાવવો, અને વરનો જમણો હાથ કન્યાના બાપ પાસે ઝલાવી નિચે પ્ર-
માણે ગોત્રોચ્ચાર કરવો. ॥ **अमुकगोत्रस्यत्रिप्रवरस्य, अमुकज्ञातौअमुकदिक्षाध्यायिनेअमुकदासस्यप्रपौत्राय** ॥ એ પ્રમાણે ત્રણ પેઢી સુધી પૌત્ર પછી પુત્ર, એ
પ્રમાણે વરનો ગોત્રોચ્ચાર કરાવવો. પછી કન્યાનો ગોત્રોચ્ચાર કરાવવો. **अमुकगोत्रस्यत्रिप्रवरस्यअमुकज्ञातौअमुकदीक्षाध्यायिनेअमुकदासस्यप्रपौत्रियं.**
એ પ્રમાણે પૌત્રી. તથા પુત્રી સુધી કન્યાનો ગોત્રોચ્ચાર કરાવવો ને તેમના બેઉના
મોશાળનો પણ ગોતરોચ્ચાર કરાવવો. ને પછી **लग्नेकन्याभाविष्यशी** એ રીતે
કહેવું ને પછી કન્યાનાં માબાપના હાથમાં કુશ અક્ષતને જળ એટલાં વાંનાં આપી ની-
ચે પ્રમાણે કન્યાદાનનો સંકલ્પ કરાવવો. ॥ **अद्यपूर्वोच्चरितंअमुकमासेअमुकपक्षेअमुकतिथौअमुकवासरेअमुकनक्षत्रेअमुकयोगे अमुकराशीस्थितेसुर्ये अमुकराशीस्थीतेश्रीदेवगुरौशेषेषुगृहेषुयथायथाराशीस्थानास्थितेसुसत्सुममसमस्तपित्रुणांनिरतिशयानंदवैकुंठलोकावाप्त्यादीकन्यादानकल्पोक्तफलावाप्तयेअने नवरेण अस्यां**

कन्यायामुत्पादयिष्यमाणसंतत्याः द्वादशावरान्द्वादशपरान्पुरुषान्पवित्रिकर्तुंआ-
त्मनश्चश्रीलक्ष्मीनारायणप्रितयेविवाहविधिनाकन्यादानमहंकरिष्ये ॥ इतीकुशा-
क्षतजलेनसंकल्प्यइमांकन्यांसालंकृतांवरायदास्ये ॥ प्रतीगृह्यतांप्रतीगृण्हामी
એ રીતે ભણીને કન્યાનો જમણો હાથ વરના જમણા હાથમાં આપી હસ્તમેળાપક
કરાવવો. ને તેની ઉપર છેડા ગાંઠણ ઢાંકી જળની ધારા કરાવવી. ને નિચે પ્રમાણે કન્યા
પ્રયોગ ભણવો. ॥ अथमंडपाधस्तात्कुलशिलसौभाग्यसामुदिकलक्षणलावण्ययुक्तां
सावयववारोग्यांकांचनकंकणकुंडलनुपुरकटीसुत्रभूजचूडकेयुरांगदभूषितां, यवनालि
केरादिपिकाभ्यां, पुष्पमालालंकृतां, कर्पूरागरुधुपितांगियं, यक्षकर्दमद्रव्यसोवितां,
मुकुटमालादिविधीकृतश्रृंगारां, आसनछत्रोपानह, वाससीशय्यांकमंडलुकांस्यपा
त्रसुवर्णरौप्यमुद्रिकोपेतां, दुह्यमानांसवच्छांगां, गजदंतकंकणकुपितां, एतेषांवस्तु
मानां, स्वहस्तोपार्जितगृहविक्तानुसारेणाकिंचित्मात्रद्रव्यसाहितांश्रौतस्मार्तोक्त
कर्मसाहाय्यदक्षांप्रियवदांकुंकुमकज्जलमुक्ताफलमालाद्यलंकृतांव्रिहांजलिपूरितां,
आदर्शहस्तां, मदनफलबद्धांअमुकगोत्रोत्रिमातुलशुद्धांदशपुरुषविख्यातांवेदशास्त्र
पूराणागमविधिनादुर्वांप्रसारितप्रयागवटशाखावेदविस्तारेणइकोत्तरकोटीकुलोद्धा

पौ. गृ.
१७

रश्रेयसेआचंद्रार्क यावदीमांकन्यांनिरुपितहस्तांग्रहमंडलुपविष्टस्यसज्जनसाक्षिभि
र्विष्णोर्वन्हेब्राह्मणसन्निधौप्रजापातिस्वरूपीणेवरायतुभ्यमहंसंप्रददे॥भगवान्प्रजा
पतिःप्रियंताम्॥द्यौस्त्वांददातुःपृथ्विवत्वांप्रतिगृणहातु ॥ममवंशेकुलेजातायावद्वर्षा-
णिपोषिता॥तुभ्यंपरमयादत्तापुत्रपौत्वविवर्द्धीनी॥कन्यांकनकसंपन्नांवस्त्राभरणसंयु
ताम्॥ दास्यामीविष्णवेतुभ्यंब्रह्मलोकजिगीषया॥ मयापिदत्तामयापिगृहित्वा॥ ॥इ
तिमातापीत्रोब्रुयात्॥ ॥अथदशमहादानानी॥कनकाश्वतिलानागादासीरथमहिगृह
॥कन्याश्वकपिलाधेनुमहादानानीवैदश ॥इतीदशमादानानी॥ त्यार पछी कन्यानां मा-
बाप पासे स्वस्तीवाचन कराववुं. ने पांच अथवा सात ब्राह्मणनुं वरुण कराववुं. ने माता
पीतानेविदाय करवां. पछी कन्याने वरना जमणा हाथ तरफ बेसाडवी. ॥अथअग्निस्थापना
॥ तत्रादौकुशान्डीः ॥ अथातोगृह्यस्थालीपाकानांकर्मदर्भैःपरिसमुह्यगोमयेनोपलि
प्यस्रुवेणोल्लीख्यअनामिकांगुष्टेनोधृत्यउदकेनाभ्युक्षअग्निमुपसमाधाय એटલું ભણી
पछी अग्नी चोरीमां मुकवो. ने पछी आहुती प्रदान करवुं. ॥ मनःप्रजापतयेनमः
इदंप्रजापतये॥ इंद्रायनमःइदंइंद्राय ॥अग्नयेनमःइदंअग्नये ॥ सोमायनमःइदंसो
माय ॥ ॥ विवाहेयोजकनाम्नेवैश्वानरायइदमावाहनंइदमत्रचंदनंचपुष्पं ॥ ॥
चित्तंचनमःइदंचित्ताय॥ यितिश्चनमःइदंचित्ताय॥ आकुतीश्चनमःइदंआकुताय॥

विघ्नंचनमः इदंविघ्नाय ॥ मनसीनमः इदंमनसाय ॥ शाकवर्यैनमः इदंशाकवर्याय ॥ दर्शी
स्यनमः इदंदर्शाय ॥ पौर्णमास्यांचनमः इदंपौर्णमास्याय ॥ बृहच्चतेनमः इदंबृहताय ॥
रथंतरायनमः इदंरथंतराय ॥ प्रजापतयेनमः इदंप्रजापतये ॥ ॥ अथखांटकां ॥
अग्निर्भूतानामधिपति समावत्वस्मिन्ब्रह्म न्न्यस्मिन्नक्षत्रेसामाशिषस्यांप्रोर्ध्यायाम
स्मिन्कर्मण्यस्यांदेवहुत्याठँनमः इदंअग्नीभूतानामधिपतयेनमः॥ १ ॥ इंद्रोज्येष्टाना
मधिपतिसमावत्वस्मिन्ब्रह्मन्न्यस्मिन्नक्षत्रेसामा शिषस्यांप्रोर्ध्यायाम स्मिन्कर्मण्य-
स्यांदेवहुत्यांठँनमः॥ इदंईद्रोज्येष्टानामधिपतयेनमः॥२॥ यमपृथिनामधिपतीसमाव
त्वस्मिन्ब्रह्मन्न्यस्मिन्नक्षत्रे॥ इदंयमपृथीना ॥ ३ ॥ बृहस्पतिर्ब्राह्मणोनामधीपतीस-
मावत्वस्मिन् ॥ इदंबृहस्पतिं ॥ ४ ॥ अन्नठँसाम्राजानामधिपतीसमावत्वस्मिन् ॥
इदंअन्नठँ ॥ ५ ॥ चंद्रमानक्षत्राणामधिपतीसमावत्वस्मिंन् ॥ इदंचंद्रमावरुणोअपा
नामधिपतिसमावत्वस्मिन् ॥ इदंवरुणोअपाना ॥ ७ ॥ ॥ इदंखांटकां ॥ પછી
ત્રણ આહુતી પ્રદાન કરવું. ॥ चित्तंचनमः इदंचित्ताय ॥ आकुतिंचनमः इदंआकुताय
॥ दर्शीस्यनमः इदंदर्शाय ॥ પછી મંગળ ફેરા ફેરવવા સારૂં વાંસના સુપડામાં ડાંગેર
મંગાવવા. ને કન્યાના ભાઇને બોલાવી તેની પાસે વર કન્યાની પોશમાં ડાંગર તથા
નાગરવેલનું પાન તથા પૈસો સોપારી એટલું આપી નીચે પ્રમાણે પ્રયોગ ભણી પેહેલું

મંગળ વર્તાવવું. प्रदक्षिणमग्निपर्याणियेकेपश्चादग्नेस्तेजनियंकुटुंबादक्षिणपादेन प्रहृत्योपविशतिवर:तस्यदक्षिणतोवधु:तत:ब्रह्मोपवेशनादिचरुवर्ज्यपर्युक्षणतंकुर्यात्

पौ. गृ, १८ એટલું કહીન પછી એક ફેરો ફેરવી, તે પોશની ડાંગેર ત્રણ વખત થૈને હોમાવી દેવી. પછી નીચે પ્રમાણે પ્રેંખ ભણી ત્રણ મંગળ ફેરા ફેરવવા. ॥ अथकौमार्याभ्राताआसादीतश्रुर्पस्थशमिपलाशमिश्रान्लाजानंजलीनांजलावावपति ॥ तान्संहतेनतिष्टत्यग्नौजुहोतिवधु: ॥ अर्यमणंदेवंकन्याअग्निमयक्षत ॥ सनोअर्यमादेव:प्रेतोमुंचतुमापतयेनम: ॥ इदमर्यम्णेनमम ॥ अनेनमंत्रेणांजलीस्थान्लाजान्तृतियांशंजुहोती. એવી રીતે કહી મંગળ ફેરા ફેરવવા ને ત્રણ વખત થૈ ડાંગર હોમાવી દેવી. પછી ત્રણ મંગળ ફેરા ફેરવતા સુધી વરને આગળ રાખવો ને કન્યાને પાછળ રાખવી. ને ચોથે ફેરે કન્યાને આગળ રાખવી ને વરને પાછળ રાખવો. ॥ પછી વરને એમ કહેવું કે अस्मानारोहेती કેતાં આ પથરાને પગ અડકાડ. પછી વરનો અંગુઠો સાળો ઝાલે તેને સાળા કટારીનું દાપું આપવું. પછી વરની જમણી બાજુએ કન્યાને બેસાડવી. ને નીચે પ્રમાણે ભણી કંસાર મંગાવવો. આટ પાટખ ભેઘાટ માથે મોડ ખોળે ગોળ હાથમાં વાઢી કંસાર પીરસવા આવે કન્યાની માડી. એમ કહીન પછી સાસુએ ચાર વાર કંસાર પીરસવો. તેમાં પ્રથમ વરે ચારવાર કન્યાન કંસારજમાડવો. ને કન્યાયે ચારવાર વરને જમાડવો. જમી રહ્યાપછી વરે સાસુનો છેડો ઝાલવો. તે વખતે સાસુયે તે દાપુ ચુકવી આપવું. ॥ स्वस्तिरस्तु

पावनीसाक्षात्पुण्यकल्याणवर्द्धिदा ॥विनायकाप्रियानित्यंतांतुस्वास्तिब्रुवंतुन: ॥ પછી જોશીએ લગ્ન વાંચી સંભળાવવું. ॥ પછી પાંચ અથવા સાત સૌભાગ્યવતી સ્ત્રીઓને બોલાવીને વરકન્યાને વધાવવાં. ને તેમની પાસે કન્યાના કાનમા એમ કેહેવરાવવું કે. अखंडसौभाग्यवतिभव એમ કહીને વધાવવાં ને કન્યાની કોટમાં વરમાળ ઘાલવી. પછી સપ્તપદી એટલે ડાંગેરની સાત ઢગલીઓ કરી તે ઉપર પૈસો સોપારી મુકી તે ઢગલીઓ કન્યા પાસે ઓલંઘાવવી. ને કન્યાને કહેવું કે. एकमुखेविष्णुस्त्वानयतु ॥ १ ॥ द्वीउर्जे विष्णुस्त्वानयतु ॥ २ ॥ त्रिणीरास्योखायवि० ॥३॥ चत्वारीमयोभवायविष्णु० ॥ ४ ॥ पंचपशुभ्योविष्णु० ॥५॥ षड्रुतुभ्यो० विष्णु ॥ ६ ॥ सखेसप्तपदाभव ॥ ७ ॥ એમ કહી સપ્તપદીની ક્રીયા પુરી કરાવવી. ॥ ને પછી વર કન્યાને ચાંલ્લો કરાવવો. ત્યાં આગળ શ્લોક ભણવો કે. खलयज्ञेविवाहेतुसंक्रांतौग्रहणेस्तथा ॥ पुत्रेजन्मेव्यतिपातेदत्तंभवतिचाक्षयं ॥ કાકો કાકી મામો મામી ફૈઇ ફુઓ આડોશી પાડોશી વરકન્યાને ચાંલ્લાનો સમય છે એમ કેહેવું, ને પછી ધ્રુવના તારાની પુજા કરાવી ને ધ્રુવ દર્શન કરાવવું ને વર કન્યાને કહેવું કે अस्मिन्नेध्रुवंदर्शय ॥ પછી વરકન્યાને મોયરામાંથી ઉઠાડી ઘરમાં ગણેશ ગોત્રદેવ્યા આગળ લઇ જઇ તેમની પુજા કરાવવી ને પછી માંડવો વધાવવો ને પછી કાકણ દોરા છોડાવવા ॥ ને તેમને ગોળની કાકરી આપી ગળ્યું મોઢું કરાવવું ને પછી માંડવામાં મોયરૂં હોય ત્યાં વરનો ખૂંપ ભરવવો. ને ચોરી બંધાવી હોય તો તેનો એક

છેડા છોડાવવા ને પછી વર કન્યાને માફામાં બેસારી ભાગોળે પેડું શીકાવિ તે જાન સુધાં ઘેર વળાવવાં. ॥ ॥ ॥ ॥

॥ इती पौराणिकग्रहशान्त्यादी संपूर्णम्.

અગાઉથી આશ્રય આપનાર સજ્જનોનાં નામ.

નંબર. નામ. કેટલી પ્રત.

કુણજરી.

૧ ઉપાધ્યા મોતીરામ દાભાઈ.....૧૦

૨ ,, ગણુપતરામ રણછોડ...૫

૩ માસ્તર ત્રીભોવનદાસ ગોવીંદરાય.૫

પાદરૂ.

૪ પાઠક. છોટાલાલ શંકરભાઇ...૧૦

૫ પાઠક. હરીશંકર કરૂણાશંકર...૫

આસોજ.

૬ જાની. મનસુખરામ જીભાઇ...૧૦

સરાર.

૭ જોશી. રૂપશંકર નરભેરામ ...૫

મકરપરૂ.

૮ દવે. નરોતમ સેવકરામ ૫

૯ વૈદ્ય. ત્રીભોવન વીશ્વનાથ ૫

વરણામુ.

૧૦ ઠી. ગણુપતરામ બુલજી... ...૫

૧૧ પાઠક. બાજીનાથ નારણજી ...૫

આંકલાવ.

૧૨ વૈદ્ય. જેઠારામ આદીતરામ ...૫

સાંડાસાલ.

૧૩ ભટ. છગનલાલ મોતીરામ મ-
સીતીયા....................૨

કુણખીલર.

૧૪ પાઠક. ઊત્તરામ હરજીવન......૨

કાલોલ.

૧૫ મોજણીદાર. દુરગાશંકર દયા
શંકર....................૫

મજુસર

૧૬ પંડયા. મનસુખરામ જીભાઈ...૧

ઈંધરાડ.

૧૭ પંડ્યા. કરૂણાશંકર બાજીભાઈ. ૫

૧૮ પંડ્યા. પુરષોતમ અમથારામ ૧

ભાદરવા.

૧૯ પંડયા. મુંજેશ્વર રામશંકર ૧.

દાવોલ.

૨૦ પાઠક. મૂળજી વીશ્વનાથ ...

રણુ.

૨૧ વૈદ્ય. મોતીરામ કાશીરામ....

સોખડા.

૨૨ ભટ, ઊમયાશંકર ગોવીંદરા

૨૩ ભટ. દીનાનાથ જગન્નાથ...

સારસા.

૨૪ ઉપાસની. દામોદર કલ્યાણ

સમીયાળા.

૨૫ પાઠક. ઈશ્વર ભગવાન......

વાલવુડ.

૨૬ પાઠક. મુળજી હરજીવન ....
ઈત્યાદિ.

इति पौराणिक ग्रहशान्ती पद्धति

समाप्त.